

# MATAJUR

GLASILO BENEŠKIH SLOVENCEV

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:  
Videm, Via G. Mazzini št. 10/I.  
Tel. 33-46 — Poštni predal (Ca-  
sella postale) Videm 186. —  
Poštni čekovni račun (Conto  
corr. post.): Videm, št. 24/7418.

NAROČNINA:  
Za Italijo: polletna 300 lir —  
letna 500 lir — Za inozemstvo:  
polletna 600 lir — letna 1000 lir  
— Oglasi po dogovoru.  
Posamezna številka 25 lir

Leto IX. — Štev. 15 (181)

UDINE, 16. - 30. SETTEMBRA 1958

Izhaja vsakih 15 dni

## Recesija in Furlanija

Zdi se, da se je ekonomska recesija v U.S.A. (Ameriki) nekoliko ustavila in da je prišla sedaj v Evropo. Tudi Italija čuti nekoliko posledice ekonomskega zastoja, toda v manjši meri kot druge zapadno-evropske države. Italiji pomaga letos dobra letina, veliki dohodki od 15 milijonov turistov in s tem v zvezi še kar dober razvoj trgovine in denarnega prometa. Seveda te srednje dobre razmere v Italiji ne veljajo za Furlanijo in za naše kraje. Na našem pragu odpuščajo delavce v Čedadu in je industrija v Furlaniji v precejšnji krizi. Pri nas po hribih in v Karniji je nimar ne samo recesija, ampak stalna kriza, še več kot kriza, je naravnost »fallimento« zavojo katerega bežimo vsi, ki imajo zdrave roke in pljuča v svet.

To nam dokazujejo tudi intervencije raznih ekonomskih ustanov naše provincije, kot so »Comunità Carnica«, »Camera del Commercio«, »Unione degli Artigiani«, »Associazione degli Industriali« itd. »Comunità Carnica« (Karnijska skupnost), v katero so vključene vse občine tolmeškega okraja in zapadni predeli Slovenščine, je že lansko leto jasno povedala, da bi morala vlada hitro nekaj ukreniti, ker drugače bo prepozno.

Naj gre tako naprej še nekaj let in vsi delavni ljudje Karnije in Slovenščine bodo zapustili svoje doline, praznim hišam pa ne bo mogla pomagati nobena državna pomoč.

Furlanija je bila že zdavnaj priznana za eno najbolj pasivnih področij Italije. Namesto da bi jo industrializirali, zapirajo se tisto malo fabrik, ki obstojajo ali pa jih premeščajo v Gorico, kjer uživajo vse ugodnosti »zone franche«. Ta položaj je v preteklosti zbudil alarm v vseh ekonomskih krogih. Sam predsednik industrialcev je javno povedal kako Furlanija gospodarsko propada in na zborovanju »Consulte economiche provinciali« so bili zastopniki furlanskega ljudstva edini za uvedbo sledečih osem točk:

1. Industrija propada. Če ne bo prišla takoj pomoč, bo nastala takšna škoda, da je ne bo več mogoče popraviti.
2. Furlanija ima škodo od beneficičev, ki sta jih dobila Gorica in Trst, Furlanija pa ne.
3. Furlanija ne more več plačevati višokih tas.
4. Srednji »reddito« vsakega Furlana je padel na nizko, da je manjši od tistega v Južni Italiji.
5. Če ne bi ljudje emigrirali v tujino, bi polno Furlanov ostalo brez dela.
6. V zadnjih letih falirajo ena furlanska industrija za drugo.
7. Cimprej bo treba ustanoviti avtonomno deželo.
8. Tiste beneficiče, ki jih uživa Trst, Gorica in Južna Italija, mora dobiti tudi Furlanija.

V Germaniji se je nabralo več milijonov ton izkopenega premoga (karbona), ki ga ne morejo tako hitro prodati, v Belgiji so glede istega še na slabšem, v Angliji se kolo napredka in prodaje pridelkov tudi bolj počasi vrti, v Franciji pa ne vemo, kako bo končalo streljanje. Nam ni treba, da vsak dan beremo eko-

### Tesnejši gospodarski stiki med Jugoslavijo in Ameriko

Do 20. septembra ostane v Jugoslaviji ameriško trgovinsko odposlanstvo, ki ga vodi Walter Clay in ima namen podrobno proučiti možnosti za pospešitev trgovinskega sodelovanja med obema državama. V Beogradu je prispel tudi ravnatelj ameriške uprave za sodelovanje s tujino James Smith, še poprej pa ameriški strokovnjak za gozdarstvo Earl Lowenigg. Ameriško odposlanstvo si je ogledalo že več jugoslovanskih industrijskih podjetij in stopilo v stik s predstavniki jugoslovanskega gospodarstva. Odposlanstvo proučuje zmogljivost jugoslovanskih podjetij in njihove proizvode. Gre za povečanje uvoza jugoslovanskih proizvodov v Ameriko.

### Karnieli in furlanski Slovenci ne morejo več čakati

Letos v avgustu je prišel na vizito v Furlanijo prof. inž. Alberto Maria Calmati, generalni direktor za gozdove v ministrstvu za kmetijstvo. Lani je obiskal naše nadiške doline, letos pa Karnijo. Ko je letos prišel v Tolmezzo, so se hitro zbrali karnijski župani in mu razložili, kako težko je življenje v hribih, kako bežijo ljudje od doma, in da so državni kontributi za aplikacijo zakona o hribih premajhni, ker je letna kvota, tako majhna, da se ne more z njo dosti napraviti. Kar je bilo na sestanku državnih funkcionarjev, so hoteli opravičevati governo in so zato govorili, da se le nekaj daje iz fonda za aplikacijo zakona o hribih, vsaj toliko da cela stvar ne stoji in da se je nekaj zganilo. Toda ne za Karniele in ne za furlanske Slovence ni zadosti, da se nekaj giblje in da gre počasi naprej. To je premalo, od tega, razen uradnikov pri uradih in izvajanje hribovskega zakona, ne more nobeden od nas živeti, ker od vseh teh konzorcijev, condot forestal in vseh bonifikacijskih uradov mi ne moremo živeti. Čakali bi lahko le, če bi imeli dobro delo in zaslužek doma. Potem bi pa že lahko gledali, kdaj bodo naši vnuki uživali dobrote to bonifike.

## Zadružne mlekarne

V Furlaniji je sedaj 640 mlekar. Komaj 70 let je preteklo, odkar so začeli ustanavljati pri nas mlekarne.

Od 640 mlekar jih je kar 544 turnarij. Toda te turnarie niso takšne kot pri starem, ko je gospodar, ki je prišel na vrsto, vse sam opravil in seveda tudi vse sam prodal. Sedaj so tudi te turnarie moderne mlekarne z modernimi stroji in plačanim mlekarjem. Tudi pri nas v Furlanski Sloveniji imamo celo vrsto mlekar, o katerih smo že pisali. Imamo pa še nekaj starih turnarij, ki bi jih morali modernizirati. Imamo po naših vaseh preveč malih mlekar, ki ne morejo ne živeti in ne umreti, ker nimajo kapitala in ne dovolj mleka vsak dan. Morali bi združiti skupaj po tri ali štiri male mlekarne v eno samo srednje veliko, da bi laže kupili moderne stroje in da bi držali plačanega mlekarja, ki se je naučil svoj meštur v mlekarstvih tečajih. Samo iz takih mlekar bi dobivali takšen sir in takšno maslo, ki bi lahko konkuriralo s furlanskim in bi tudi imele takšno visoko ceno.

### Bonifika v hribih je strašno počasna

Zakon (legge) št. 991 o hribih (legge sulla montagna) ne prinaša nobene pramo-

ve koristi Furlanski Sloveniji. Governo sicer daje na razpolago 18 milijard 900 milijonov lir za izboljšanje življenjskih razmer v hribih, toda hribovskih krajev je v celi Italiji vse polno, tako da ne bi niti 1.000 milijard zadostovalo, da bi se res nekaj napravilo, kar bi hribovci občutili, da se nekaj dela. Zakon št. 991 je sicer v veljavi že nekaj let, toda naši ljudje prav nič ne občutijo, da bi se kaj napravilo ali izboljšalo. Če bi mi furlanski Slovenci morali čakati samo na izboljšanje iz fondov tega zakona, ne bi nikoli dočakali, da bi se kaj spremenilo na boljše. Vlada bi morala pritisniti na velike električne družbe, ki dolgujejo hribovskim občinam nad 15 milijard lir na posebnih tсах, na sovracanoni za električno energijo, ki jo dobivajo iz potokov in rek, ki tečejo s hribov. Zakon predpisuje, da morajo velike družbe to plačati, toda governo ne pritiska, da bi veliki kapital električnih družb, to obveznost nasproti hribovskim občinam izpolnil. Tako so hribovski kraji prikrajšani na teh dohodkih in hribi še kar naprej propadajo in se hribovci izseljujejo. Prečen bo začel zakon o hribih res delati, ne bo več ljudi tukaj in bo še to propadlo kar se po nekem čudežu in trpljenju ljudi spopokoni drži.

## Nimamo obrtnikov

V naši videmski provinci imamo Institut za srednje in male industrije. Ta daje kredit vsem tistim, ki modernizirajo in povečujejo svoje implantate. Dobivajo kredite po 4,75% za 5 let in po 5,50% za 10 let. Tisti, ki znajo kakšen meštur (obrniki-artigiani) bi lahko dobili olajšave od davkov (agevolazioni fiscali). Pri nas v Furlanski Sloveniji smo skoro brez obrtnikov, ker se naši ljudje niso imeli kje naučiti meštirja. V Čedadu in Vidmu je bilo strašno težko spraviti kakšnega našega puoba v delavnico kakšnega obrtniškega mojstra, da bi se izučil kakšen meštur. Lažje je bilo, da so šli naši otroci na višje šole kot pa da bi se naučili kak meštur. Naši preprosti mladi puobi so morali iti kar od doma kot nekvalificirani delavci na najtežje delo v tujino v miniere ali pa na težko, mokro delo po jarkih v bonifikah. Sedaj imamo eno profesionalno šolo v Spetru in drugo v Rezi. To je komaj začetek. Najti bi morali nekoga, ki bi se brigal, ki bi te naše puobe iz profesionalnih šol spravil k kakšnemu mojstru na tirocinio v mestih, da bi se tam naučili kakšen meštur in nato začeli sami ali pa več skupaj delati v samostojni delavnici. Mi smo narod brez obrtnikov. Zdaj nam niti zakon št. 635 o davčnih olajšavah obrtnikom in majhni industriji ne pomaga, ker skoraj sploh nimamo takšnih majhnih impres, ki bi imele pravico do oprostitve od tas in do poceni kreditov. Mi smo v Furlanski Sloveniji tako zaostali in takšni reveži, da se mnogi zakoni, ki prinašajo olajšave za razne kategorije ljudi sploh ne morejo aplicirati, ker nam manjkajo začetni pogoji.

Pametno bi bilo, da bi očetje in matere pošiljali svoje puobe in čede, da bi se naučili kakšen meštur, da bi se postavili na svoje noge ter da bi jih ne bilo po-

treba hoditi po svetu. Tako bi jim ne bilo potrebno, da bi hodili v tuje miniere, kjer ušafajo silikozo in druge bolezni. Kdor bo spravil naše puobe k mojstrom, da se naučijo meštir, ta jih bo rešil, ker bodo ostali doma in si bodo služili boljši kruh in na bolj siguren način kot v tujini.

### Predrago kmečko zavarovanje proti boleznim

Zveza furlanskih kmetov (Alleanza dei contadini friulani) protestira proti povečanju kontributov za zavarovanje proti boleznim v kmečkih mutuah od 12 na 18 lir na delovni dan. Tudi mi furlanski Slovenci smo zainteresirani na tem protestu, ker moramo tudi mi plačevati večje kontribute za zavarovanje. Pri državni konfederaciji casse mutue je ostalo okoli 7 milijard lir, s katerimi bi lahko plačali diferenco v kontributih, in ne bi bilo treba povišati kontributov. Tisti, ki plačujejo pri nas kontribute za bolezni kot osiguranje, so narvenči part kmetje že v letih, ki ne morejo plačevati prevelikih kontributov, ker kmetje v Furlaniji in še posebno v hribih, zlasti v Furlanski Sloveniji, nimajo denarja, ker je agrikultura pri nas v največji krizi. Governo ne bi smel s kar navadno cirkularo povečati kontributov. To bi smel napraviti samo predsednik republike s svojim dekretom. Zato je povečanje kontributov protizakonito. Socialistični poslanec za naše kraje on, Marangone se je obrnil na ministra za delo in socialno previdenco, da mu pojasni, zakaj se tako postopa. Kmetje morajo že tako in tako plačevati razne državne, provincialne in kamunske tase in zato ne zmorejo še novih povečanih kontributov za socialne zavarovanje.

## Solo l'industria potrà salvarci

Objavljamo dopis v italijanščini, tako kot smo ga prejeli od nekega našega simpatizerja iz Nadiške doline, ki proučuje kako naj bi se izboljšalo gospodarsko stanje naših gorskih krajev.

Prav bi bilo, da bi se odzvali še drugi s podobnimi argumenti, posebno oni, ki upravljajo naše občine in bolj kot drugi poznajo kakšen je naš gospodarski položaj.

La nostra montagna muore di una malattia tremenda: la fame. E' la fame che spinge la nostra gente ad abbandonare la propria terra, a lasciare la propria casupola che sa di sudori e di sacrifici dei suoi antenati, a lasciare le quattro zolle di terra per varcare le fron-

tiere per andare all'estero, dove può trovare un lavoro.

E' la fame che mina tante persone e le porta, prima del tempo, alla tomba, perchè la gente di montagna, per mancanza di mutue, di assistenze ecc. non può curarsi come di dovere; dovrebbe vendere il suo patrimonio per sostenere le spese di cura; e vive del reddito dato da due o tre vacche, la carne sulla mensa la vede una due volte all'anno.

Come fare a vincere la fame e la miseria, le vere cause dello spopolamento della nostra montagna? Occorre un rimedio sicuro, giacchè non è più il tempo di palliativi, ma occorre l'opera di un chirurgo che col suo bisturi giunga alla salvezza della nostra montagna; questo bisturi ha nome Industria.

Solo l'industria può salvare i nostri paesi, l'industria può creare nelle nostre vallate fonti di lavoro sicuro, continuato, con tutte le forme di assistenza, di previdenza oggi acquisite, che la nostra gente non conosce, o che se conosce, è per averlo sentito dire da un vicino più fortunato.

E come l'industria potrà venire da noi, potrà affrontare le maggiori spese, i maggiori oneri? Anche per questo ci sono dei rimedi:

a) Il governo può esentare dalle tasse l'industriale che investe i suoi capitali per creare fonti di lavoro in montagna.

b) Con lo sfruttamento delle acque lo stato può imporre alle aziende idroelettriche la distribuzione gratuita di un decimo dell'energia prodotta in valle ai comuni rivieraschi, in modo che questi possano a loro volta offrirli all'industriale che ha portato da noi la sua industria.

c) Con i sudetti rimedi si vengono a vincere i motivi di perplessità, dei maggiori oneri, dei trasporti ecc.

Industrializzata la nostra zona, la popolazione potrà ritornare alla propria terra e la nostra montagna potrà rivivere.

Ma per ottenere questo, la nostra gente deve unirsi e lottare per la salvezza e per la rinascita della sua terra.

A. P. Petricigh



Letos bomo napolnili zares vse sode in nekateri jih nimajo niti dovolj, toliko je grozdja. (Fot. Pignat)

## NEME

## SMRTNA NESREČA PAR DJELU

Par djelu se je pretekli tjeđan smartno ponesreču 21 ljetni Sergio Sturma iz Gorenje Crneje. Mladenič je spušču u dolino po teleferiki darva, ker se je pa ta nekaj zavila se je parjeu za korlen (čidula), a ta se je spustila u tistem momentu po niti an itako ga je odneslo u dolino. Na drugem koncu teleferike je biu oče, ke e biu teštemunih temu groznemu dogodku an e tou sina zaustaviti, de bi ne s preveliko silo priletu na tla, a nič ni pomagalo. Sturma e se itako močno udaru u glavo, de je čez dva dni umar u videmskem špitalu.

## CEDAD

## NESREČA NE POCIVA

Jožef Velesič iz Kuoste si je zlomu nekaj reber, kar je padu iz avtobusa u Čedadu. Mož je parpeju na Cedajski trg na prudoj nekaj parjelku an kar je skladu na streho avtobusa prazne koše se mu je zvtjelo u glavi an padu na tla. Zdraviti se bo muoru tri tjeđne.

Luciano Savli iz Fojde, star 5 ljet, je par igranju padu an si zlomu desno roko. Zdravi se u čedajskem špitalu.

## REZIJA

## Pričetek učenja v strokovni šoli

Prihodnji mesec, to je oktobra, se bodo v Ravenci prvokrat odprla vrata strokovne šole. V začetni tečaj se je zaenkrat vpisalo 30 deklet in mladincev; mladinci se bodo sprva učili strokovnega risanja (disegno), dekleta pa šivanja in ročnega dela.

Kakor znano, je strokovna šola v Ravenci privatna, ker je last fajmoštra in ne bo mogla še dobro delovati, kajti ministrstvo bo moralo še dati potrebne fondе, da bodo namestili učiteljstvo. Sedaj bodo poučevale šivanje nune (suore), risarske tečaje pa bo vodil nek geometer iz Tolmeča.

Zaenkrat je videmska pokrajinska uprava (Amministrazione Provinciale) nakazala za to šolo »sussidio« 300.000 lir in troštamo se da bo v kratkem tudi komun kaj dal.

## CESTA REZJUTA—REZIJA

Pretekli teden so pričeli popravljati in razširjati cesto, ki vodi iz Rezjute po dolini Rezije. Pri tem delu je zaposlenih kakih 20 delavcev. Že več let se je govorilo, da bodo to cesto, potem ko bo razširjena, tudi asfaltirali. Če bi država prišla pri tem delu na pomoč, bi cesto lahko res v kratkem tudi asfaltirali. To delo bi stalo okoli 100 milijonov lir, kar seveda komun ne more kriti sam.

Če bi bila cesta razširjena in asfaltirana, bi brez dvoma sigurno bilo dosti pomagano pri razvoju turizma. Že sedaj hodi v Rezijo v poletnem času dosti izletnikov, potem bi jih bilo pa še več, ko jim ne bi bilo treba požirati prahu.

## VSAJ MOSTICEK, ČE ŽE NI ZA CESTO

Vasica Korita, ki leži pod Kaninom, nima nobene kolovozne poti, ki bi vodila v dolino. Ljudje morajo tukaj zato vse prenašati na hrbtu. Pa to še ni vse; v kraju Podkorita vodi preko reke mali mostiček za pešce, ki se je zadnje čase podrl in zato morajo ljudje preko vode bositi. Občina bi morala na vsak način poskrbeti, da se tam postavi dober most, če že ne more zgraditi ceste, kajti ob hudih nalivih so Korita popolnoma od sveta odrezana vas.

## SV. PETER SLOVENOV

## SMRT NAŠEGA EMIGRANTA

Pretekli tjeđan je italjanski konzulat iz Liege pošju našemu komunu telegram, iz katjerega smo zvedjali, de se je smrtno ponesreču 64 ljetni Alojz Cenčić, doma iz Mečane. Renki je biu po svjetu že njih trideset ljet an je zadnje čase djelu u Seraingu u nekšni fabriki kot djeluc. Kar je dne 4. septembra šu na djelo, ga je povozu nek kamjon an mož je biu na licu mjesta martu.

Zlahti renkega Cenčića izrekamo naše sožalje!

## U GORENJEM BRNASU BOJO ZIDAL ŠUOLO

Zvedeli smo, de bojo u kratkem pričel zidati u Gorenjem Brnasu novo šuolo, kjer bo prostora tud za azilo. Šuola bo koštala 7.500.000 lir.

## SV. LENART SLOVENOV

## CJESTA SV. LENART - STARA GORA

Dosti ljudi od nas se uprašuje kako je tuó, de komun ne poskrbi za popraviti cjesto, ki peje iz Sv. Lenarta na Staro goro. Posebno slaba je tista med Utano an Jagnjedom, kjer se skoraj ne more voziti po njej, ker je posuta z debelim



## TAJPANA

## Breženji no če biti simpri brez koperative

U Brezjah so se pred nekaj ljeti po velikem diskutiranju szup spravili usi vaščani an nardili u vasi novo mlekarno. Zdolé so ložli makine an kotlé za mljeko, zgoré pa naj bi bi puošit za konzumno koperativo, zak' tu Brezjah to nje ne butehe jestvin.

Ideja ne ba zlo ljepa, a do uresničenja to nje paršio, čeglih so usi judje bli zatuó. Lo kale, u katjerih na bi muorla beti koperativa, so dali na fit lokalnim financarjem.

## PROSNID BREZ MLEKARNE

Skoraj lahko rečemo, de je Prosnid ena najbuj ubogih an zapuščenih vasi videmske province. Tle ni nobednih komodita-

di. Zadnja vas je tud kar se gre za progres, če pomislimo, de so še donás brez mlekarne, čeglih poseduje usaka družina po eno ali več krav. Računa se, de namouzejo u Prosnidu usak dan 12 do 12 kuintalu mljeka, ki ga potem sami u hišah predelujejo po še starem sistemu u maslo an sir. Več družin se skup spravi an si posojajo an vračajo mljeka, de morejo narditi eno zolo sjera, ki po navadi sarvijà le za domačo porabo, ker ga je na trgu težko prodati. Judje u mestih ne marajo kupovat sjera, ki je biu naret u nehigijenskih posodah an morebit u nečistih hišah, rajš ga plačajo nekaj več an z apetitom jedo zarjes dober mlekarški sir. Na to vižo se tud porazgubi dosti mljeka ali pa se sir dostikrat vederba, posebno u poljetnih mjescih, ker se spravljeno mljeko u neprimernih prostorih skisa. Za maslo, ki ga nardijo doma, dobe komaj 600 lir za kilogram, medtjem ko je kup mlekaršikemu maslu 900 do 1000 lir.

Zarjes je prava škoda, de se judje ne skup spravijo an si narde mlekarno, zamor bi usako jutro an usak večer odnašali komaj pomouženo mljeko an mlekar, ki ima meštjer, bi iz njega nardiu okusne mlječne izdjelke. U parih ljetih, bi se mlekarne sigurno sama plačala.

Upajmo, de se bojo 'dnega dne še Prosnijeni skup spravili an nardili mlekarno, saj je Prosnid menda edina vas, ki je še brez nje.

## PRAPOTNO

## Seja komunskega sveta

Prejšnji tjeđan se je sestal komunski svet, de bi rješü nekatjera važna uprašanja. Med drugim so sklenili zaprositi »Cassa Depositi e Prestiti« za posojilo 5.000.000 lir, de bi s tjem zgradil novo

Prapotno an naprej u Dolenje an Krmin. Po tej cjesti je nimar dosti prometa an zatuó bi bluó pru, de bi za njo skarbjeła provincija, saj skarbi za druge zlo manj važne cjesto.

Sklenil so tud, de bo komun zaprosu za posebne fondе, de bi se napeju vodovod u vas Čala, kjer je 400 ljudi, ki se muorajo posluževati vodnjakov an džeunice. Ne daleč od vasi je izvir, od katjerega bojo lahko zajeli vodo an zatuó stroški ne bojo tarkaj veliki.

## PREPOZNO BO ZVONITI PO TUCI!

Mirnik je mala vasica u Idrijski dolini, ki šteje komaj 37 hiš. Administrativno spada pod goriško provinco (komun Dolenje), a geografsko gravitira na Prapotno, od katjerega je addaljen le pol kilometra. Jezikouno je mješana vas: 20 družin furlanskih an 17 slovenskih. Kakor znano, imajo tu slovensko šuolo, o katjeri pa muoramo na žalost povjedati, de obstoja najbrže zadnje ljetu, ker hodijo se učit u njo ljetos samo dua otrocka an tud tista dva sta iz Raztočne ga. Prejšnja ljeta je hodilo u to šuolo nekaj več otrock, a ti so osnovno šuolo dokončali an odšli na nadaljnje šuolanje u Gorico an Cedad. Rjes škoda je, de bojo muorali to šuolo zapret, kajti ko bosta dokončala šuolo tud ta dva učenca, bo prepozno zvoniti, de bi jo spet odprli.

## BRDO

## ELEKTRIČNA LUČ SE U MUZCU

Po tekaj ljetih čakanja an protestih so končno še u Muzcu vargli na čast smar-

## Za djeloune centre u naših krajih

Zvedjali smo, de je Ministrstvo za javna dela dodelilo več milijonov lir za odpret djeloune centre u naših krajih. Takuó so dodelili 1.402.340 lir za dokončat zadnji tronk cjesto, ki bo vezala Ahten s Porčinjem; 1.878.630 lir za gradnjo novega vodovoda v Vilah pri Fojdi; 1.878.630 lir za urediteu cest u Hlodiču, Lombaju an Rukinu; 2.000.000 lir za gračnjo obrečnih nasipov (briglie) an popravilo cjesto u Teru; 1.400.000 lir za gradnjo novega vodovoda an popravilo občinskih cest u Nemah; 1.400.000 lir kontributa za dograditeu cjerkve u Nemah; 1.730.000 lir za cjesto Čubici-Bordoni-Salamanti u Idrijski dolini; 1.168.000 lir za gradnjo nove cjesto, ki bo vezala vas Frdjl s cjesto Cedad-Prapotno; 1.740.000 lir za gradnjo cjesto Komunjer-Dolina; 1.400.000 lir za dograditeu nove cjerkve u Osojanih (Rezija); 1.402.000 lir za gradnjo nove cjesto Petjah-Mečana; 2.330.000 lir za dograditeu zadnjega tronka cjesto Mašera-Čeplatišče; 1.400.000 lir za gradnjo vodovoda u Srednjah; 2.330.000 lir za pogozditu kraju Zeljenca med Terom an Podbrdom; 600.000 lir za pogozdit okolico Stare gore; 600.000 lir za pogozdit okolico Kodromaca; pogozdit bojo tud komunske planine na Miji, okuolico Crnega vrha, izsjekane predele u Reziji, u Srednjah, Viskorši an Krnahti, ki so dal za usaki kraj 2.300.000 lir.

## GRMEK

## SENJEN PAR SV. MARTINU

Ku usako ljetu, je biu tud ljetos senjen par Sv. Martinu. Dan je biu ljep an zatuó je paršio use pouno ljudi iz bližnje an dalnje okuolice. Paršli so tud pevci iz Gorice, ki so peli slovenske narodne pesmi, kar je še pru posebno razveselilo naše ljudi.

dijve an karburove lampjone, zak' so napejali tu vas električno luč. Speže za napejati električno luč so krili no par judje sami, nekéj pa komun.

Anjelé, ke ne zasvetila luč u Muzcu, bojo komunski poglavarji Brda an Rezije zaprosil governu za pomouč, de bi mogli napejati električno luč še tu Učjo (Beli potok), saj ta vas na ni tekaj daleč od Muzca.

## SE O PETROLJU U ZAVRHU

U Zavrhu, na kraju Vršič so začeli z djeli, de bojo gledali, če to e u globini petroljo. Že več časa djela ejtu nih 10 djeluc, ke no parpravljajo teren, de bojo mjeli rat puošta za inštalati makinarie, ke no če vartati. Petroljo u bi muoru beti', tej ke no pravijo tehnik, kazih 3000 metru globoko.

## NAJBUJ STARA ZENA' NAŠEGA KOMUNA

U naših krajih je dosti starih judi, zak' no žive semplico an še dobar ajar ve mamó, ke u piha dou iz Muške ore. Anjelé, ker so večeri že dougi, sedimo po večerji par špolertu an se počekaramo. No večer smo nardili kont tikeri to e najbuj star človek našega zomuna. Dognali smo, ke na e Terezija Lendaro iz Njivice, ke na má 94 ljet. Zena na ne kaže tekaj ljet an za beti bui sigurni smo jo uprašali kadà ne se rodila. Znala nam je povjedati, ke ne se rodila 21. julija 1864, tuó to e še dvje ljeti prej, ke so paršli naši kraji pod Talijo. Zena na má še zlo dobru memorjo an na djela še usa buj lahnà domača djela. Ve ji auguramo, ke na bi ostala še dotugo ljet zdrava, tej ke ne ba simpri fin donás.



Se preden bo nastopilo deževno vreme, bo treba izkopati krompir.

AGENCIJA

»ELLO«

GORICA Ul. Mameli, 8 - Telef. 52-65

Zastopnik za Italijo jugoslovanskega obrtništva

Rappresentante per l'Italia dell'artigianato jugoslavo



